

AT UNDERVISE I FØLSOM KULTURARV MED FOKUS PÅ MIGRATION OG IDENTITET

- lærerens værktøjskasse

1. INTRO

I-ON-partnerne har udviklet dette undervisningsmateriale med udgangspunkt i traumer nedarvet fra generation til generation. Materialet er tænkt som en støtte til lærere, som vil undervise i emnerne migration og identitet. Der lægges op til refleksion og diskussion af en række følsomme spørgsmål forbundet med migration og identitet med det mål at højne mellemmenneskelig respekt og forståelse og skabe dybere indblik og videre udsyn.

2. OM MATERIALET

Hvem henvender materialet sig til?

Materialet er beregnet for lærere, som vil gennemføre et projektforsløb med afsæt i emnerne migration og identitet. Det egner sig til brug i en række fagtimer såsom historie, sprog og kultur, geografi, samfundsfag mm. Der er ingen aldersbegrænsning for materialet, men det anbefales primært til elever fra 13 år og op, som har et rudimentært kendskab til det 20. århundredes europæiske historie samt begreberne migration og identitet.

Hvordan bruges materialet?

Med dette fleksible undervisningsmateriale kan du gennem refleksion, diskussion, gruppe- og feltarbejde introducere eleverne til to følsomme, men centrale emner. Det står dig frit for at justere i materialet og metoden, så det passer til den enkelte klasses behov.

Der er seks forløb at vælge imellem – alle med forskellige undertemaer. Du kan således plukke i materialet eller endda kombinere flere forløb og derved skabe bredere perspektiver. Hvert forløb findes i to udgaver, en kort og en lang. Den korte udgave kan gennemføres på 45-90 minutter, den lange kan strækkes over en hel projektuge eller mere.

Materialets hovedbudskaber

- Der findes fællestræk mellem tidlige og nyligere migrationsprocesser, som kan hjælpe til at samle Europa om vores fælles kulturarv.
- Sammen med bevidstheden om vores fælles historie og værdier forstærker hyppig dialog oplevelsen af at høre til et fælles Europa – for nytilkomne såvel som for dem, der har været her længe og for værtslandene.
- Nedarvede traumer vil påvirke kommende generationers liv og identitet. Ved at tale om traumatiserende oplevelser kan den enkelte opbygge selvrespekt og derved opnå et større socialt velbefindende.

3. HVORFOR UNDERVISE I MIGRATION OG IDENTITET?

"Identity on the line" bidrager blandt andet til at opnå FN's SDG delmål 4.7:
Kvalitetsuddannelse: Undervisning i bæredygtig udvikling og verdensborgerskab"

Uddannelse sætter intellektet fri, stimulerer fantasien og er nødvendig for at opbygge selvrespekt.

"Inden 2030 skal alle elever have tilegnet sig den viden og de færdigheder, som er nødvendig for at fremme bæredygtig udvikling, herunder bl.a. gennem undervisning i bæredygtig udvikling og bæredygtig livsstil, **menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, fremme af en fredelig og ikkevoldelig kultur, globalt medborgerskab samt anerkendelse af kulturel mangfoldighed** og af kulturens bidrag til bæredygtig udvikling."

I-ON-partnerne tror på, at både de, som er traumatiserede og de, som er ved at udvikle deres egen personlighed, kan frigøre sig fra kollektive traumer ved at sætte ord på personlige oplevelser og dele dem med omverdenen. Således er fokus rettet mod de unge. Ved at høre om deres medmenneskers fortid udvikler de empati og kritisk sans, bliver mere tolerante og åbne for forskelligheder og letter derved den sociale integration. Eleverne lærer om deres fælles europæiske historie gennem personlige vidnesbyrd.

4. FORLØB

Undervisningsmaterialet lægger op til nærmere undersøgelser og diskussion.

Eleverne opfordres til at udtrykke både tanker og følelser om de mange personlige beretninger, og de lærer at lytte til og vise medfølelse for deres medborgere og klassekammerater.

I arbejdet med emner af så følsom etisk karakter som migration og kulturelle forskelle de seneste hundrede år, anbefales det at dykke ned i alle de personlige fortællinger, som er indsamlet i forbindelse med dette projekt. Besøg vores [hjemmeside](#) og [digitale udstilling](#), hvor du kan se både [korte](#) og [lange videoer](#) fra hvert af projektets syv deltagerlande. De er en stor hjælp i forberedelserne af klassens projektforsløb.

Denne vejledning tilbyder 6 forskellige emner at arbejde med:

1. **HJEMME & BORTE**
2. **TILHØRSFORHOLD & FREMMEDGØRELSE**
3. **MODSTANDSDYGTIGHED & SÅRBARHED**
4. **URETFÆRDIGHED & FORSONING**
5. **TAVSHED & ÅBENHED**
6. **NATIONALT EMNE** (fortællinger indsamlet til projektet i hvert af de medvirkende lande – Kroatien, Danmark, Litauen, Norge, Slovenien og Sverige).

Strukturen i de 6 projektoplæg er næsten den samme; det er kun læringsmålet, der ændres.

KORT FORLØB

1. Introduktion (10 minutter)

Med udgangspunkt i [udstillingsmaterialet](#) skal du forberede en PowerPoint-præsentation, som introducerer emnet, konteksten (migration og identitet) og de følelser, man kan rammes af, når man forlader sit hjemland – hvad enten det er under tvang eller frivilligt. Der opfordres at arbejde med de underemner, som er udviklet af I-ON-projektet (Hjemme & Borte, Tavshed & Åbenhed, landespecifikke oplevelser, fx istriske italienere, som forlod Istrien efter Anden Verdenskrig eller grønlandere i Danmark osv.). I [udstillingsmaterialet](#) og i [online-udstillingen](#) kan du finde citater og billeder af informanterne, som du er velkommen til at bruge i din præsentation for at gøre den indbydende.

2. Interaktiv, dialog-baseret læring (25 minutter)

Afhængigt af, hvilket emne du har valgt, opfordres du til enten

- a) **HVIS I ARBEJDER MED ET NATIONALT EMNE:** at vise [kortfilmen](#) fra det pågældende land og indlede en dialog med eleverne ved hjælp af "Think-Pair-Share"-metoden.
- b) **HVIS I ARBEJDER MED DE TEMATISK INDELTE EMNER:** at indlede en dialog med eleverne ved hjælp af "Think-Pair-Share"-metoden.

Du stiller et af de foreslåede åbne spørgsmål, som eleverne derefter reflekterer over et par minutter. Dernæst sætter eleverne sig sammen to og to og diskuterer spørgsmålet i 2-5 minutter. Til slut holdes en plenumdiskussion, hvor eleverne kan dele deres tanker, ideer og meninger om spørgsmålet.

Eleverne kan gøre notater undervejs, som de kan støtte sig til i plenum.

Forslag til åbne spørgsmål:

HJEMME & BORTE

Hvad betyder "hjem" for dig?

Er det et sted eller en sindstilstand?

Hvad får dig til at føle dig hjemme, og hvordan er det at være borte?

TILHØRSFORHOLD & FREMMEDGØRELSE

Hvad er din identitet?

Hvad kan få dig til at føle, at du hører til?

Hvad kan gøre, at du føler dig accepteret?

MODSTANDSDYGTIGHED & SÅRBARHED

Hvad er frihed for dig?

Hvad ville du gøre, hvis du mistede din frihed?

Kan du komme I tanker om en historisk person, som mistede sin frihed?

TAVSHED & ÅBENHED

Er hemmeligheder og tavshed gode eller dårlige?

Er åbenhed et tegn på tryghed og frihed?

Er der nogle historier, som ikke bør fortælles?

URETFÆRDIGHED & FORSONING

Har du nogensinde oplevet uretfærdighed?

Tror du, du kan tilgive og finde forsoning?

Kender du til nogen historiske personer, som blev udsat for uretfærdighed? Kunne de efterfølgende finde forsoning?

NATIONALE EMNER

Kan du genkende noget fra dit eget liv i de personlige beretninger, du har læst eller hørt i dette projekt?

Kan du genkende migranternes følelser?

Hvad mener du om migranternes oplevelser? Kunne de have været forhindret? Tror du, noget lignende kunne ske i fremtiden?

3. Evaluering (10 minutter)

Efter at diskussionen og meningsudvekslingen er gennemført, opfordres du sammen med eleverne til at evaluere processen. Du kan bruge evalueringsmetoden "3-2-1" og bede eleverne skrive 3 ting, de har lært, 2 ting, de fandt interessante og 1 ting de ikke helt forstod, har spørgsmål til eller gerne vil vide mere om. Et skema til "3-2-1"-metoden kan du finde under [nationale ressourcer i bunden af siden](#).

- Del dine erfaringer

Det ville glæde os, hvis du vil fortælle os om dine erfaringer med disse læringsforløb. Vi modtager meget gerne dine erfaringer, tanker og refleksioner over forløbet i netop din klasse. Du må også gerne sende billeder eller eventuelt nogle af elevernes besvarelser og overvejelser. Du kan enten uploade det til vores sociale medier, vores hjemmeside eller blot sende os en mail på: info@i-on.museum

LANGT FORLØB

(minimum 90 min. for til de første 3 trin – op til 2 uger, hvis I gennemfører alle 6 trin)

1. Introduktion (45 minutter)

Med udgangspunkt i [udstillingsmaterialet](#) skal du forberede en PowerPoint-præsentation, som introducerer emnet, konteksten (migration og identitet) og de følelser, man kan rammes af, når man forlader sit hjemland – hvad enten det er under tvang eller frivilligt.

Efter introduktionen kan du vise eleverne [den lange video](#). Den vil danne rammen om projektets videre forløb.

2. Interaktiv, dialog-baseret læring (30 minutter)

Du stiller et af de foreslåede åbne spørgsmål, som eleverne derefter reflekterer over et par minutter. Dernæst sætter eleverne sig sammen to og to og diskuterer spørgsmålet i 2-5 minutter. Til slut holdes en plenumdiskussion, hvor eleverne kan dele deres tanker, ideer og meninger om spørgsmålet.

Eleverne kan gøre notater undervejs, som de kan støtte sig til i plenum.

Forslag til spørgsmål:

HJEMME & BORTE

Hvad betyder "hjem" for dig?

Er det et sted eller en sindstilstand?

Hvad får dig til at føle dig hjemme, og hvordan er det at være borte?

TILHØRSFORHOLD & FREMMEDGØRELSE

Hvad er din identitet?

Hvad kan få dig til at føle, at du hører til?

Hvad kan gøre, at du føler dig accepteret?

MODSTANDSDYGTIGHED & SÅRBARHED

Hvad er frihed for dig?

Hvad ville du gøre, hvis du mistede din frihed?

Kan du komme I tanker om en historisk person, som mistede sin frihed?

TAVSHED & ÅBENHED

Er hemmeligheder og tavshed gode eller dårlige?

Er åbenhed et tegn på tryghed og frihed?

Er der nogle historier, som ikke bør fortælles?

URETFÆRDIGHED & FORSONING

Har du nogensinde oplevet uretfærdighed?

Tror du, du kan tilgive og finde forsoning?

Kender du til nogen historiske personer, som blev udsat for uretfærdighed? Kunne de efterfølgende finde forsoning?

NATIONALE EMNER

Kan du genkende noget fra dit eget liv i de personlige beretninger, du har læst eller hørt i dette projekt?

Kan du genkende migranternes følelser?

Hvad mener du om migranternes oplevelser? Kunne de have været forhindret? Tror du, noget lignende kunne ske i fremtiden?

3. Opfølgning (10 minutter)

Efter at diskussionen og meningsudvekslingen er gennemført, opfordres du sammen med eleverne til at reflektere over processen. Du kan bruge evalueringsmetoden "3-2-1" og bede eleverne skrive 3 ting, de har lært, 2 ting, de fandt interessante og 1 ting de ikke helt forstod, har spørgsmål til eller gerne vil vide mere om. Et skema til "3-2-1"-metoden kan du finde under [nationale ressourcer i bunden af siden](#).

4. Hjemmeopgave

Med hjemmeopgaven introduceres eleverne ikke blot til emnerne migration og identitet; men også til forsknings- og undersøgelsesmetoder og formidlingsformer, som de kan anvende i deres videre faglige udvikling.

Inden eleverne kan lave en udstilling, skal de gøre et stykke arbejde uden for skolen. Undersøgelsen af emnet kan gribes an på to måder.

1/ Med afsæt i personlige erfaringer: eleverne går på jagt efter fotografier og/eller genstande, som relaterer til det relevante emne (hjem, borte, modstandsdygtighed, tilhørsforhold osv.) Med de indsamlede billeder (eller billeder af genstande) og korte, forklarende tekster, kan eleverne derpå fremstille en plakat, som viser deres indtryk af emnet.

2/ Med afsæt i migranters erfaringer: eleverne opfordres til at interviewe familiemedlemmer eller bekendte, som har personlig erfaring med migration, for dernæst at præsentere deres historie sammen med et visuelt eller håndgribeligt eksempel (en tegning over emnet, et billede af interview-personen eller en genstand, som denne forbinder med sin oplevelse af migration).

5. Skolearbejde: opsætning af udstilling (30 minutter)

Bed eleverne om at montere deres færdige arbejde på en planche, så de kan præsentere det for deres klassekammerater.

6. Evaluering (15 minutter)

Evaluering af det lange projektforsløb:

Du kan bede hver elev klippe tre små lapper i hver sin form (et hjerte, en sol og en dråbe). Skabelonerne findes under [online-ressourcer](#). Nu kan de hver især placere deres lapper ved de fremstillinger, som gør dem hhv. glade (solen), triste (tåren) og medfølelse (hjertet).

Som alternativ kan du bede eleverne udfylde det evalueringsskema, som er tilgængeligt under [online-ressourcer](#). Spørgsmålene på skemaet gengives herunder:

1. Hvad kunne du bedst lide ved projektet?
2. Hvad er det vigtigste, du har lært?
3. Kunne du tænke dig at arbejde med projekter på samme måde igen?
4. Giv projektets forskellige aktiviteter karakterer fra 1 til 5

(VI; Ved Ikke, 1 er meget dårligt, 5 er meget godt. Sæt ring om dit svar)

At se film:	VI	1	2	3	4	5
Præsentation:	VI	1	2	3	4	5
At lave udstilling:	VI	1	2	3	4	5
Interviews:	VI	1	2	3	4	5
Diskussion i klassen:	VI	1	2	3	4	5

5. Før og nu (eleverne skriver én eller flere ting, de har lært og eventuelt, hvordan det har ændret deres mening).

Noget nyt, jeg har lært:

Tidligere syntes/mente jeg:

Nu synes/mener jeg:

- [Del dine erfaringer](#)

Det ville glæde os, hvis du vil fortælle os om dine erfaringer med disse læringsforløb. Vi modtager meget gerne dine erfaringer, tanker og refleksioner over forløbet i netop din klasse. Du må også gerne sende billeder eller eventuelt nogle af elevernes besvarelser og overvejelser. Du kan enten uploade det til vores sociale medier, vores hjemmeside eller blot sende os en mail på: info@i-on.museum

*Hvis du er blevet inspireret af dette undervisningsmateriale, kan du yderligere udfordre din klasse ved eksempelvis at kombinere to modstillede emner (fx det nationale emne "Polen" og "Tilhørsforhold & Fremmedgørelse". Du kan også inddele klassen i grupper og give dem forskellige emner. Endelig kan du inddrage andet, relevant materiale.

5. ONLINE-RESSOURCER

[Link til online-ressourcer](#)

artikler, film, digital udstilling, evalueringsmetoder og skabeloner – [materiale på både engelsk og de enkelte landes sprog](#).